

Enkät om turismen i världsarvet Kvarkens skärgård

Undersökningen genomfördes inom Kvarken-Be my guest!-projektet under april-maj 2025

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Bild: Pekka Lehtonen

Innehåll

Om undersökningen
2

Sammanfattning av resultat
3

Jämförelse med Höga Kustens
attitydundersökning i världsarvet år 2023
4

Respondentprofil
5-6

Inställning till besökarantalet
7-8

Turismens fördelar för världsarvsområdet
9-10

Turismens nackdelar för världsarvsområdet
11-12

Påverkas du som person av att Kvarkens skärgård
är ett världsarv och fler turister anländer till området?
13-14

Kollektivtrafiken till och i världsarvet
15

Utveckling av ett mer attraktivt världsarv
16-17

Lokala möjligheter till påverkan och engagemang i världsarvet
18-20

Kunskap och intresse för världsarvet
21-22

Turismutveckling i världsarvet Kvarkens skärgård
23

Kontaktuppgifter till Hanken
24

Undersökning

Mål

Kvarken-Be my Guest!-projektet genomförde en öppen online-undersökning i april-maj 2025. Syftet var att utforska tankar bland invånare, fritidshusägare och lokala turister i Kvarkens skärgårds världsarvsområde om turismen i området. Ett specifikt syfte var att undersöka turismens inverkan på invånarnas liv i området och lokalbefolkningens tankar om turismens utveckling i Kvarkens skärgård.

Undersökningen kartlade bl.a.:

- Respondentprofil såsom permanent bosatt/fritidshusägare/lokal turist, ålder, hemort
- Lokalbefolkningens inställning till turistantal vid olika tider på året
- Fördelar och nackdelar med turismen för världsarvet
- Erfarenheter av turisminfrastruktur
- Villighet att påverka turismutvecklingen i sin hemort eller orten var fritidshuset är beläget

Målgrupp

Ett slumpmässigt urval av personer som bor i eller nära världsarvet i Kvarkens skärgård, har fritidshus eller någon annan koppling till området

Datainsamling

Datainsamlingsmetod var en öppen länk till en Webropol-enkät (22.4.-19.5.2025)

Undersökningen delades på följande kommuners webbplatser: Korsholm, Malax, Korsnäs, Vörå, Vasa och världsarvsbyarna i området samt via byarnas sociala mediekkanaler

Antal svar

374 svar

Sammanfattning av resultat

- Åsikter om turismen gavs av 220 fast bosatta invånare och 155 fritidsboende inom eller i närheten av världsarvsområdet. Majoriteten av svaren (59 %) kom från Korsholm, där även största delen av världsarvsområdet är beläget.
- Med nuvarande turistmängd upplever lokalbefolkningen att turismen ger fler fördelar än nackdelar i Kvarkens skärgård – den bidrar med inkomster, mera liv och rörelse och stärker lokala tjänster. Samtidigt finns en medvetenhet om riskerna med okontrollerad turisttillväxt, såsom nedskräpning, naturens slitage och ökad trafik på redan bristfälliga vägar.
- 30 % av respondenterna upplever att världsarvet och det ökande antalet turister påverkar deras liv - 70 % upplever ingen påverkan. Svaret kan i hög grad påverkas av respondentens närhet till "turistströmmarna". Bland de negativa konsekvenserna av turism nämns ökad trafik och nedskräpning, men också positiva erfarenheter såsom förbättrade tjänster, mera liv i byarna och en ökad stolthet över hembygden och dess unika natur.
- Utvecklingen av bättre vägar och cykelvägar samt fler offentliga toaletter anses särskilt viktig för att göra Kvarkens skärgård mer attraktiv för besökare. Bland respondenter som sannolikt inte arbetar inom turism finns gott om idéer om hur Kvarkens skärgårdsturism kan utvecklas – både vad gäller tjänster och marknadsföring.
- En majoritet av respondenterna (87%) upplever att kollektivtrafiken till och i världsarvet är ganska eller mycket dålig.
- Av respondenterna är 50% måttligt intresserade av möjligheten att påverka utvecklingen av världsarvet och 97 % (nästan 300 svarande) uppger att de *skulle delta* eller *kanske delta* om ett lokalt evenemang med temat utveckling av världsarvsområdet ordnas.
- Sammanfattningsvis framkommer dålig väginfrastruktur, avsaknad av cykelvägar och ökande trafik samt oro för skärgårdsnaturens känslighet vid ökad turism som nackdelar. Ur ett positivt perspektiv ser invånarna möjligheter i turismen, har utvecklingsförslag och vill delta i utvecklingen av världsarvsområdet och dess närområden.

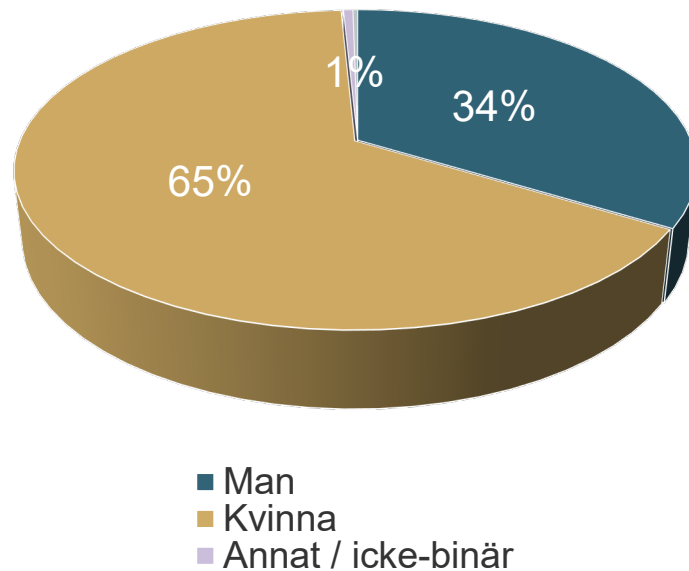
Jämförelse med Höga Kustens attitydundersökning i världsarvet år 2023

- *Enkäten om turismen i världsarvet Kvarkens skärgård* genomfördes som en öppen online-undersökning 4–5/2025 (374 svar) av Hanken och *Attitydundersökning Höga Kusten* som telefonintervjuer 2–3/2023 (421 intervjuer) av företaget Research One AB. Materialet från attitydundersökningen i Höga Kusten har använts i Länsstyrelsen Västernorrlands och Höga Kusten Destinationsutveckling AB:s arbete för att utveckla en handlingsplan för hållbar platsutveckling i världsarvet Höga Kusten 2023–2027.
- Denna enkät har delvis genomförts med samma frågor som *Attitydundersökningen i Höga Kusten (2023)* för att möjliggöra jämförelse av resultaten inom det gemensamma världsarvsområdet. I båda undersökningarna har målgruppen varit invånarna i världsarvskommunerna – i Höga Kusten (Kramfors och Örnsköldsvik) och i Kvarkens skärgård (Korsholm, Malax, Korsnäs, Vörå, Vasa).
- I undersökningen i Höga Kusten betonades i högre grad invånarnas attityd till turismen, medan man i Kvarkens skärgård utredde invånarnas tankar om utvecklingen av turismen i området och deras intresse av att delta i utvecklingen.
- I undersökningarna om Höga Kusten och Kvarkens skärgård fördelade sig svaren nästan identiskt när det gällde åsikter om antalet besökare i området under sommarmånaderna och resten av året.
 - I båda undersökningarna ansåg exakt 58 % av respondenterna att antalet turister under sommaren var lagom, medan cirka 30 % tyckte att det kom för få besökare.
 - Drygt 10 % av invånarna ansåg att det fanns för många besökare under sommarmånaderna både i Höga Kusten och i Kvarkens skärgård.
 - Utanför högsäsongen upplevs antalet besökare som antingen lagom eller för lågt i båda destinationer. Enligt 70,4 % av respondenterna i Höga Kusten och 62 % i Kvarkens skärgård anser att det är för få besökare under årets övriga månader.
- Frågan "Skulle du vilja lära dig mer om varför Kvarkens skärgård är ett världsarv?" - 44 % av respondenter från Kvarken är intresserade av att lära sig mer om världsarvet. I Höga Kusten ville 88,5 % av de som inte tidigare kände till världsarvet veta mer om varför Höga Kusten är ett världsarv.
- Invånarna i Höga Kusten lyfter liknande utvecklingsidéer som i Kvarkens skärgård: bättre infrastruktur och parkeringar, förbättrad kollektivtrafik, fler tjänster som boende och aktiviteter (t.ex. båtturer) samt fler leder för att minska trängsel och slitage.

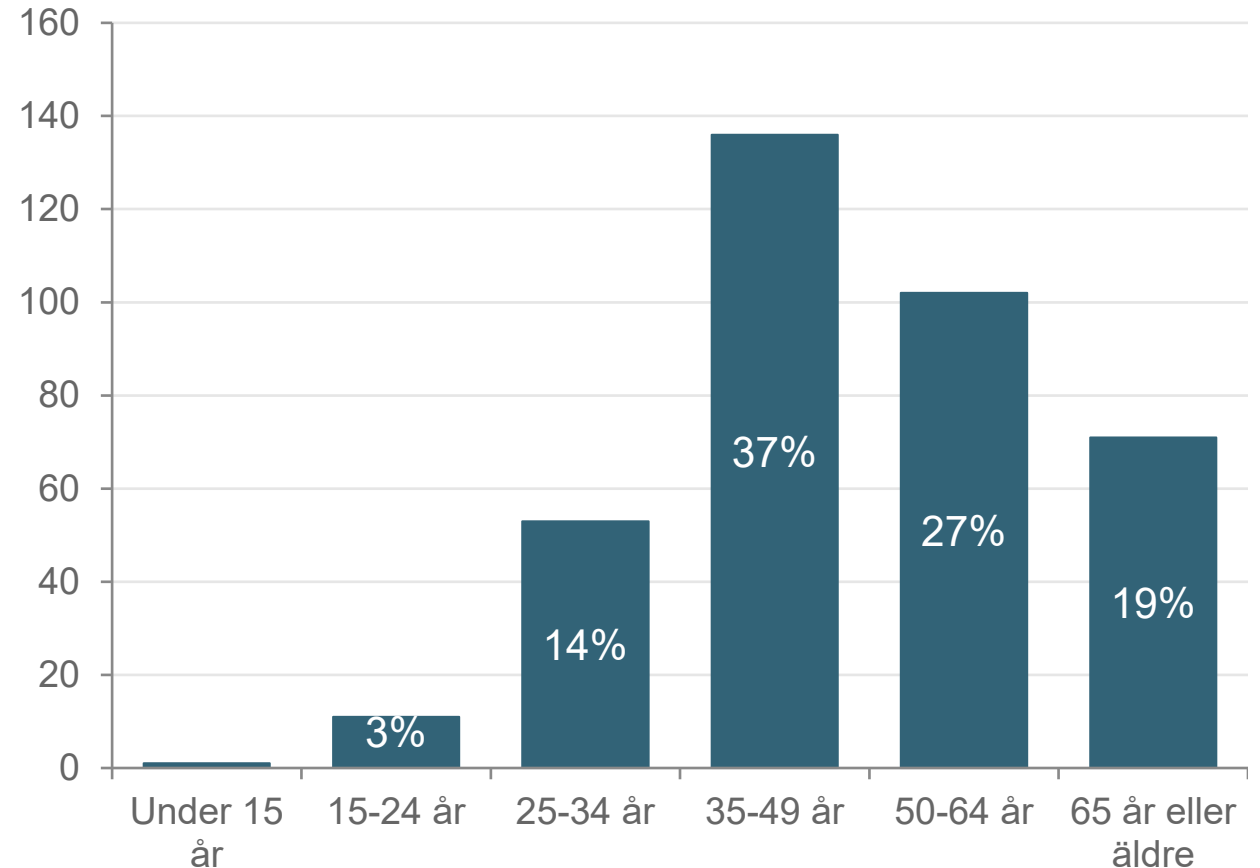
Demografi: Köns- och åldersfördelning

Kön

Antal svar: 374

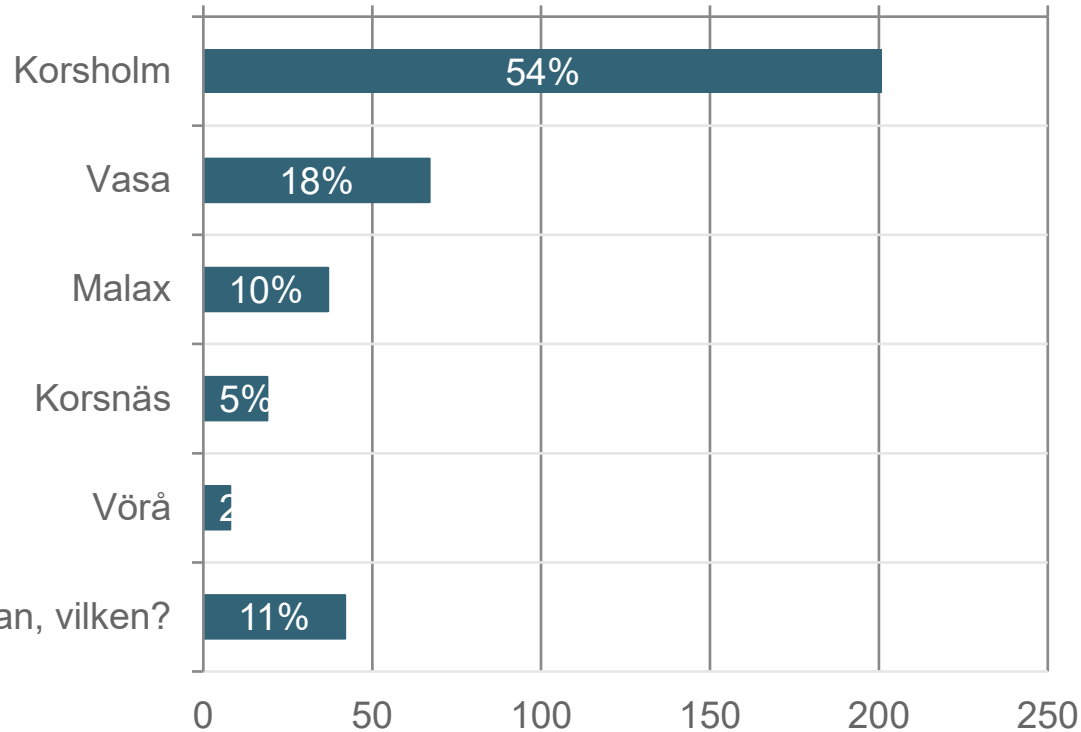
Ålder

- Attitydundersökningen i Höga Kusten hade något äldre respondenter – i undersökningen i världsarvet Kvarkens skärgård var den största gruppen 35–49-åringar (37 %), medan majoriteten av respondenterna i Höga Kusten var 65 år eller äldre (45 %).

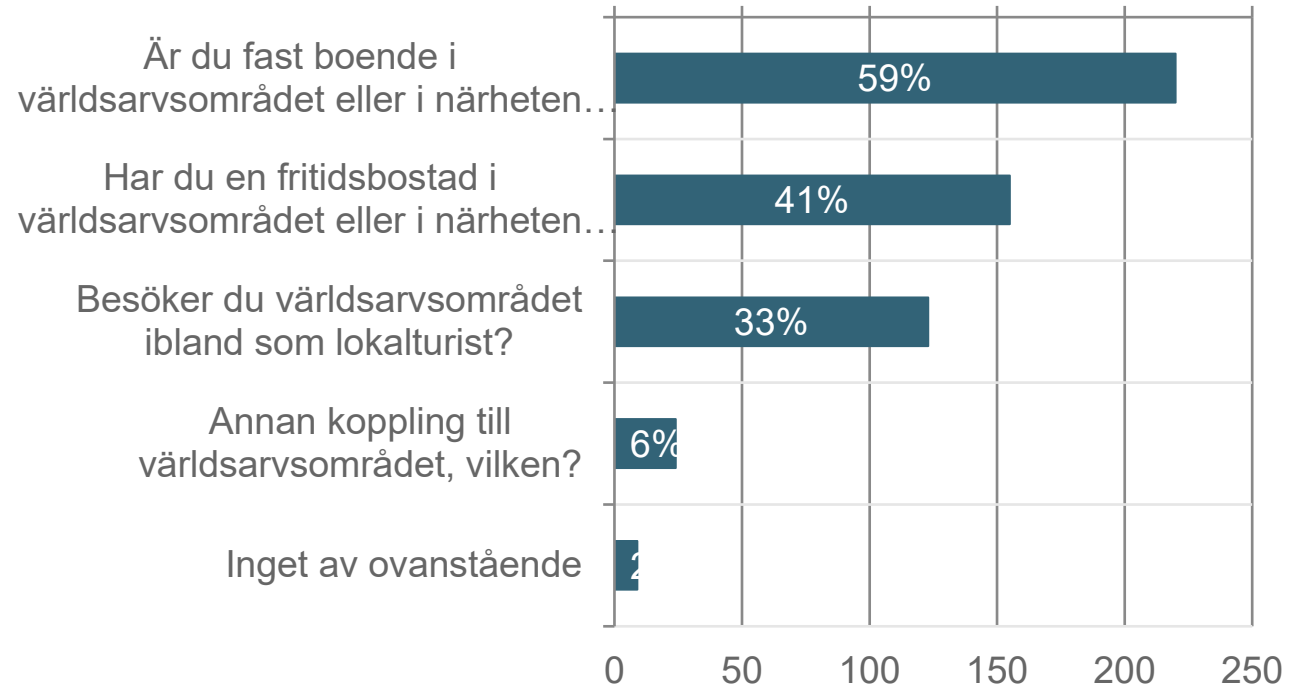
Hemort

Antal svar: 374

Fast boende, fritidsbostad, lokalturist eller annat?

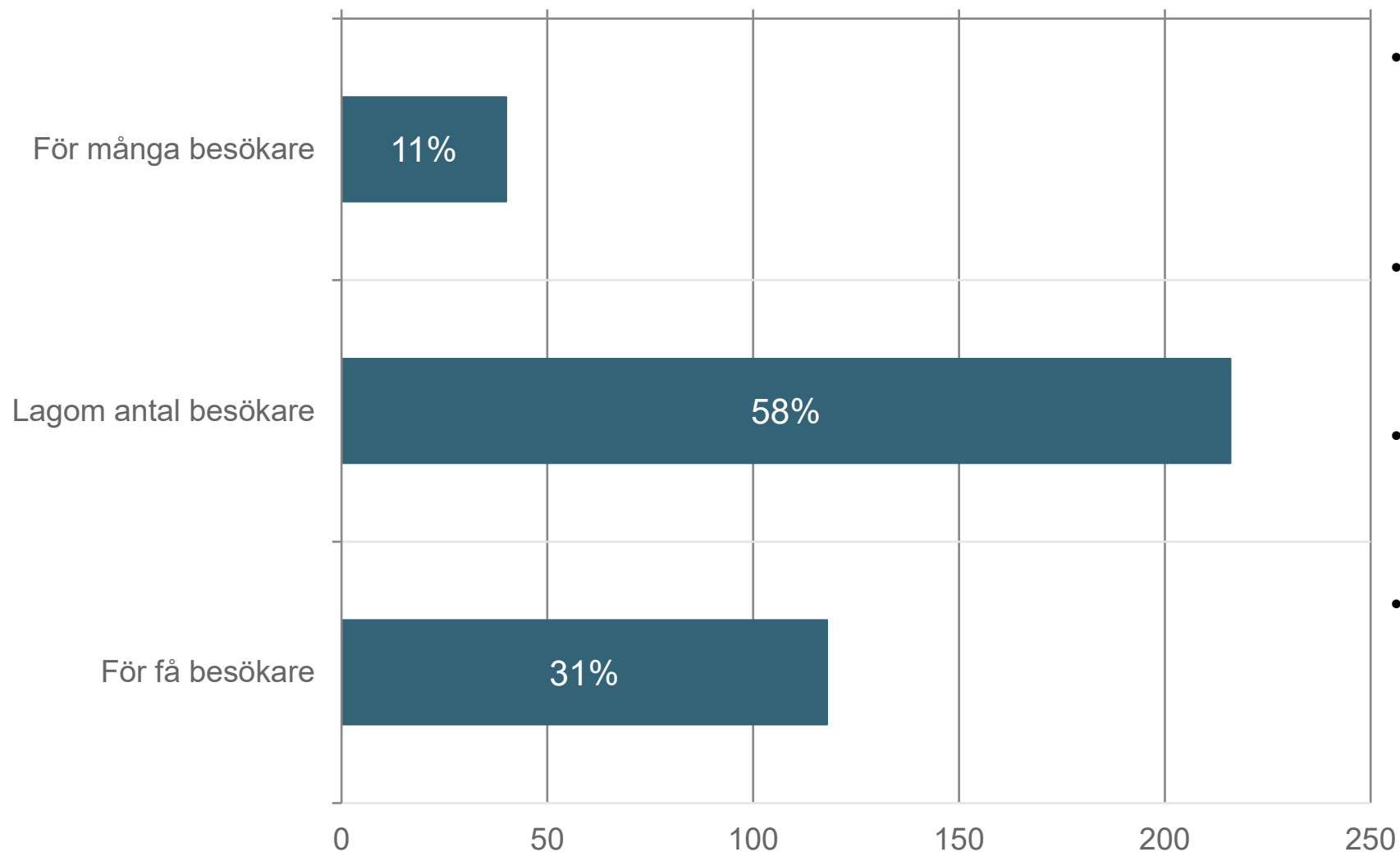
Antal svar: 374, Valda alternativ: 531

- Över hälften av respondenterna kommer från Korsholms kommun, där största delen av världsarvsområdet är beläget
- De som svarade på enkäten från andra orter utanför världsarvsområdet (42 personer) uppger att deras koppling till området sker genom arbete, fritidsintressen eller släktband
- Av respondenterna är 220 (59%) fast boende och 155 (41%) har ett fritidshus inom eller i närheten av världsarvsområdet

Vad tycker du om antalet besökare som kommer till världsarvet under sommarmånaderna?

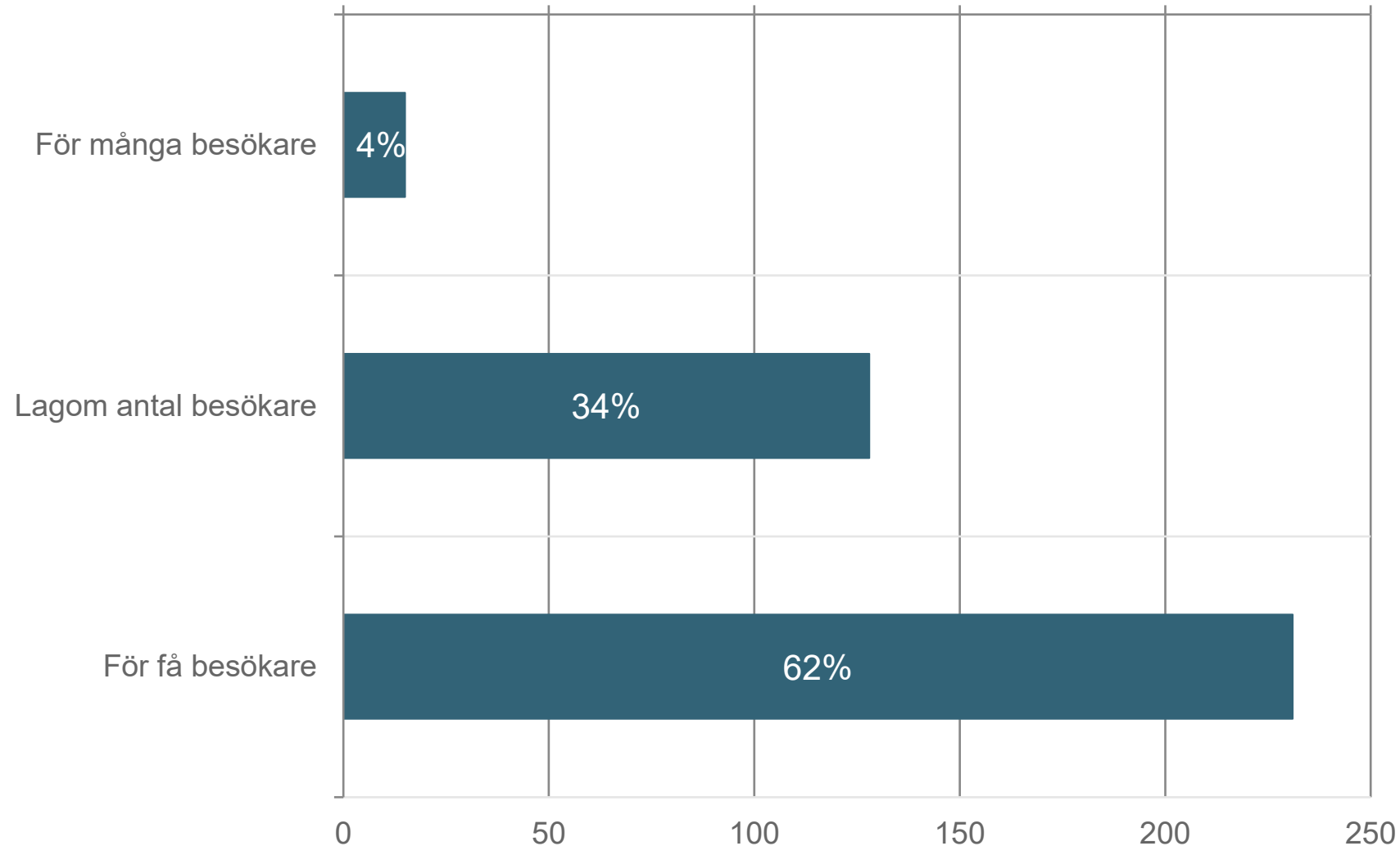
Antal svar: 374

- 58 % anser att ett lagom antal besökare kommer till världsarvsområdet under sommarmånaderna
- Nästan 120 respondenter (31 %) anser att det kommer för få besökare till området
- 11 % anser att det kommer för många besökare till området under sommaren
- Åsikterna om antalet besökare under sommarmånaderna är nästan identiska i undersökningarna från Höga Kusten och Kvarkens skärgård. I båda uppger 58 % att antalet besökare under sommaren är lagom.

Vad tycker du om antalet besökare som kommer till världsarvet under årets **övriga månader**?

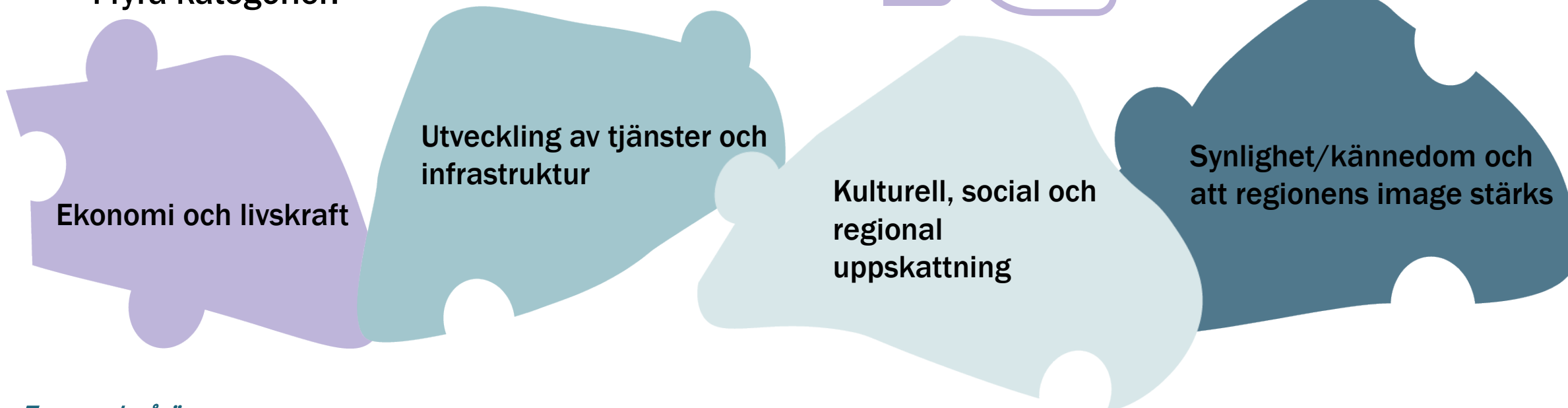
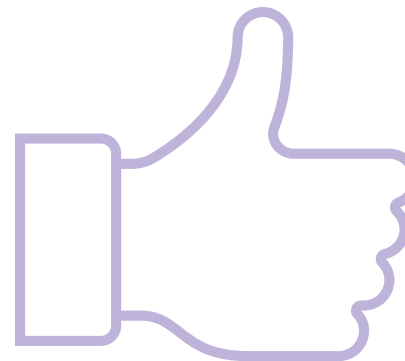
Antal svar: 374

- 62 % anser att det kommer för få besökare till världsarvsområdet under årets övriga månader utanför sommarsäsongen
- 34 % anser att det kommer ett lagom antal besökare under årets övriga månader
- Endast några få anser att området har för många besökare även utanför sommarsäsongen
- I Kvarkens skärgård och Höga Kusten är svarsfördelningen densamma – utanför högsäsongen upplevs antalet besökare som antingen lagom eller för lågt, där de flesta anser att det kommer för få besökare.

Vilka fördelar tycker du att turismen för med sig inom världsarvsområdet?

Besvarade fördelar uppdelade i fyra kategorier:

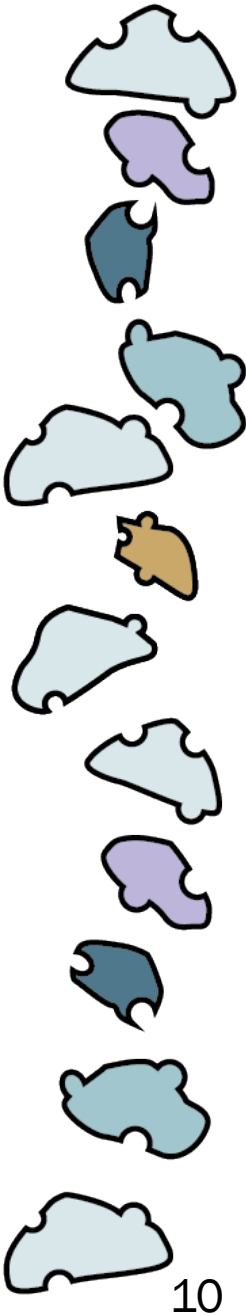

Exempel på öppna svar:

- Det ger möjlighet för företagande. Vandringsleder och rekreationsområden har blivit bättre
- Arbetsmöjligheter på glesbygden
- Bevarar service för fastboende invånare
- Ger arbetsplatser åt skärgårdsborna och framtidstro för ungdomar
- Mera liv i byarna. Mera business för företagarna.
- Köper tjänster och bidrar till att ge värde åt miljön som besöks
- Ökar kännedom ut i "världen"

Vilka fördelar tycker du att turismen för med sig inom världsarvsområdet?

Kategori	Antal svar	Sammanfattning av öppna svar
Ekonomiska fördelar och livskraft	184	Turismen ger inkomster till området, stärker den lokala ekonomin och stöder livskraften. Turism skapar arbetstillfällen och stöder lokal företagsamhet.
Utveckling av tjänster och infrastruktur	43	Turismen möjliggör och förbättrar tjänster samt infrastruktur.
Kulturell, social och regional uppskattning	39	Med turismen följer livlighet, kulturella möten och ökad förståelse för natur (också världsarvet) och lokal kultur.
Synlighet/kännedom och regionens image stärks	58	Turismen ökar områdets synlighet både lokalt och internationellt.
Neutrala synpunkter	11	
	n=261	

Vilka nackdelar tycker du att turismen för med sig inom världsarvsområdet?

Besvarade nackdelar uppdelade i fem kategorier:

Miljöpåverkan och slitage på naturen

Trafik, säkerhet och infrastruktur

Beteende och brist på respekt

Samhälleliga och administrativa utmaningar

Antalet turister

Exempel på öppna svar :

- Turisterna lämnar mycket skräp efter sej. Kastas hit och dit...
- Alltför mycket trafik på vägar som saknar gång- och cykelbanor
- Säkert kan det störa idyllen för fastboende
- Svedjehamn. Turisterna använder ej den reserverade parkeringen, utan blockerar för båtägare. Stor trafik på smal väg, farligt för fotgängare och cyklister.
- Om förhållandena inte är i skick, till exempel om det saknas sopkärl eller stigarna inte är markerade, leder det till problem såsom nedskräpning och att man rör sig på fel platser.
- Mer turism= mer underhåll av våra små vägar behövs. Vilket vi inte får, vilket resulterar i stora gropar och hoppiga vägar
- Trafikarrangemang och parkering måste vara i skick

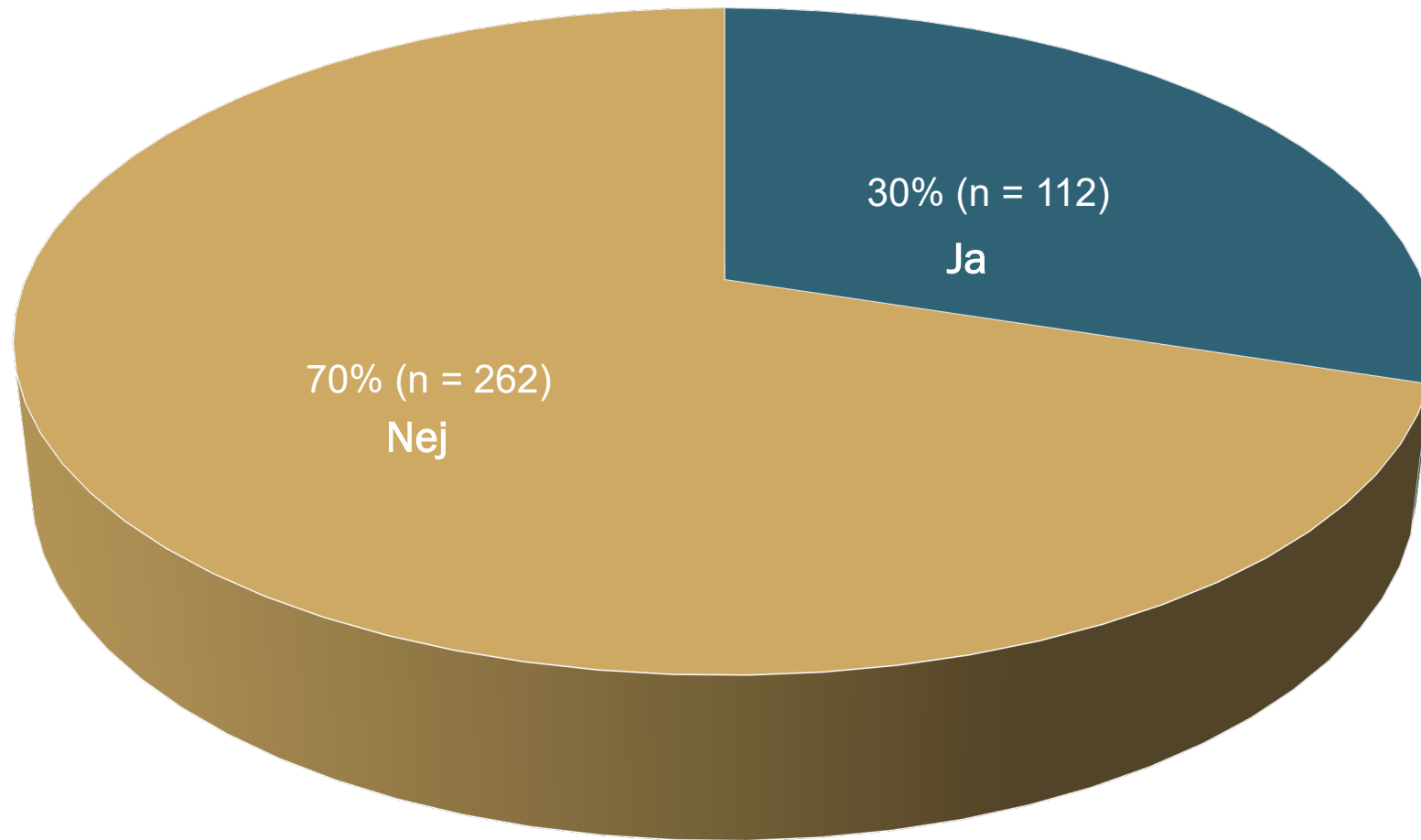
Vilka nackdelar tycker du att turismen för med sig inom världsarvsområdet?

Kategori	Antal svar	Sammanfattning av öppna svar
Miljöpåverkan och slitage på naturen	107	<i>Turismen orsakar nedskräpning, sliter på naturen, stör djurlivet och leder till överbelastning av känsliga områden.</i>
Trafik, säkerhet och infrastruktur	84	<i>Turismen ökar trafikmängden, skapar farliga situationer och belastar redan bristfällig infrastruktur.</i>
Beteende och brist på respekt	71	<i>Vissa turister visar bristande respekt för lokala regler, invånare och miljö.</i>
Samhälleliga och administrativa utmaningar	29	<i>Lokalbefolkningen upplever att deras behov förbises och att utvecklingen inte gynnar alla.</i>
Inga upplevda nackdelar	44	<i>Svar där inga nackdelar upplevs eller där respondenten inte har en tydlig åsikt.</i>
Antalet turister	15	<i>Massturism upplevs som negativ, med ökad belastning på infrastruktur och minskad trivsel.</i>
	n= 246	

Påverkas du som person av att Kvarkens skärgård är ett världsarv och att fler turister anländer till området (t.ex. boende, ägande av en villa, arbete, transportförbindelser, hobbyer, föreningsaktiviteter)?

Antal svar: 374

■ Ja. Berätta på vilket sätt. ■ Nej. Kommentera om du vill.

- 30% av respondenterna svarade ja.
- Ja. Berätta på vilket sätt? Öppna svaren berörde trafik och infrastruktur, miljömässiga och sociala konsekvenser samt positiva effekter såsom stolthet, sysselsättning och ökad service i området
- 70% av respondenterna uppgav att de inte påverkas.

Påverkas du som person av att Kvarkens skärgård är ett världsarv och att fler turister anländer till området? Ja. Berätta på vilket sätt.

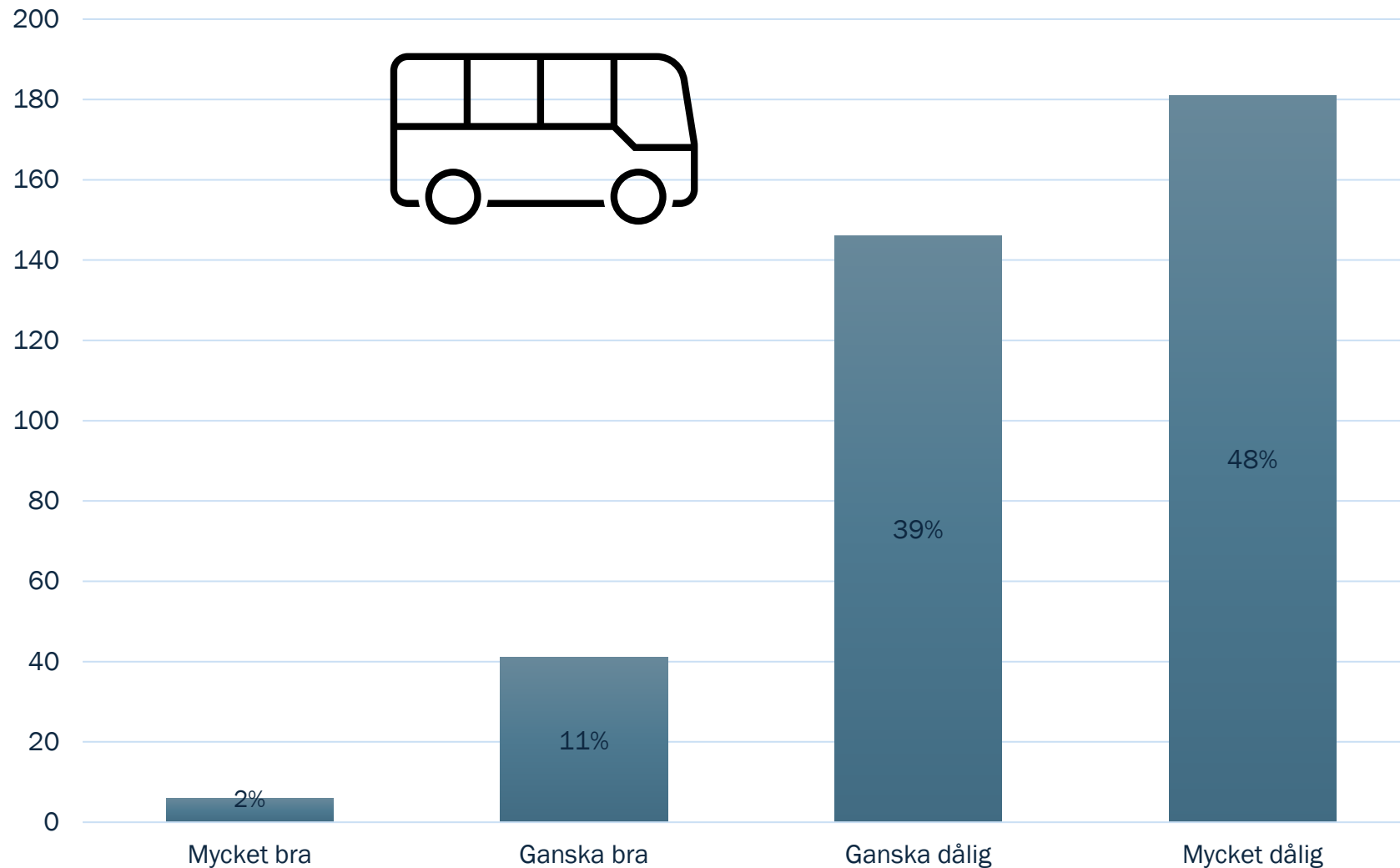
Tema	Antal svar	Sammanfattning av öppna svar
1. Trafik och säkerhet	34	Svar som handlar om ökad trafik, vägarnas skick, trafiksäkerhet och behovet av bättre infrastruktur.
2. Miljö och privatliv	26	Svar som beskriver nedskräpning, störande ljud, intrång på privat mark och begränsningar i naturanvändning.
3. Lokala erfarenheter och möjligheter	26	Svar som uttrycker stolthet, arbetsmöjligheter, förbättrad service och ökad aktivitet i området.
4. Övriga effekter / Otydligt tema	24	Svar som är allmänna, svårplacerade eller hänvisar till tidigare kommentarer utan tydlig kontext.
	Total 110	

"Färjan till Bergö kan vara full o vi fastboende rymts inte med. För övrigt påverkas vi inte negativt, endast positivt."

Hur upplever du kollektivtrafiken till och i världsarvet?

Antal svar: 374

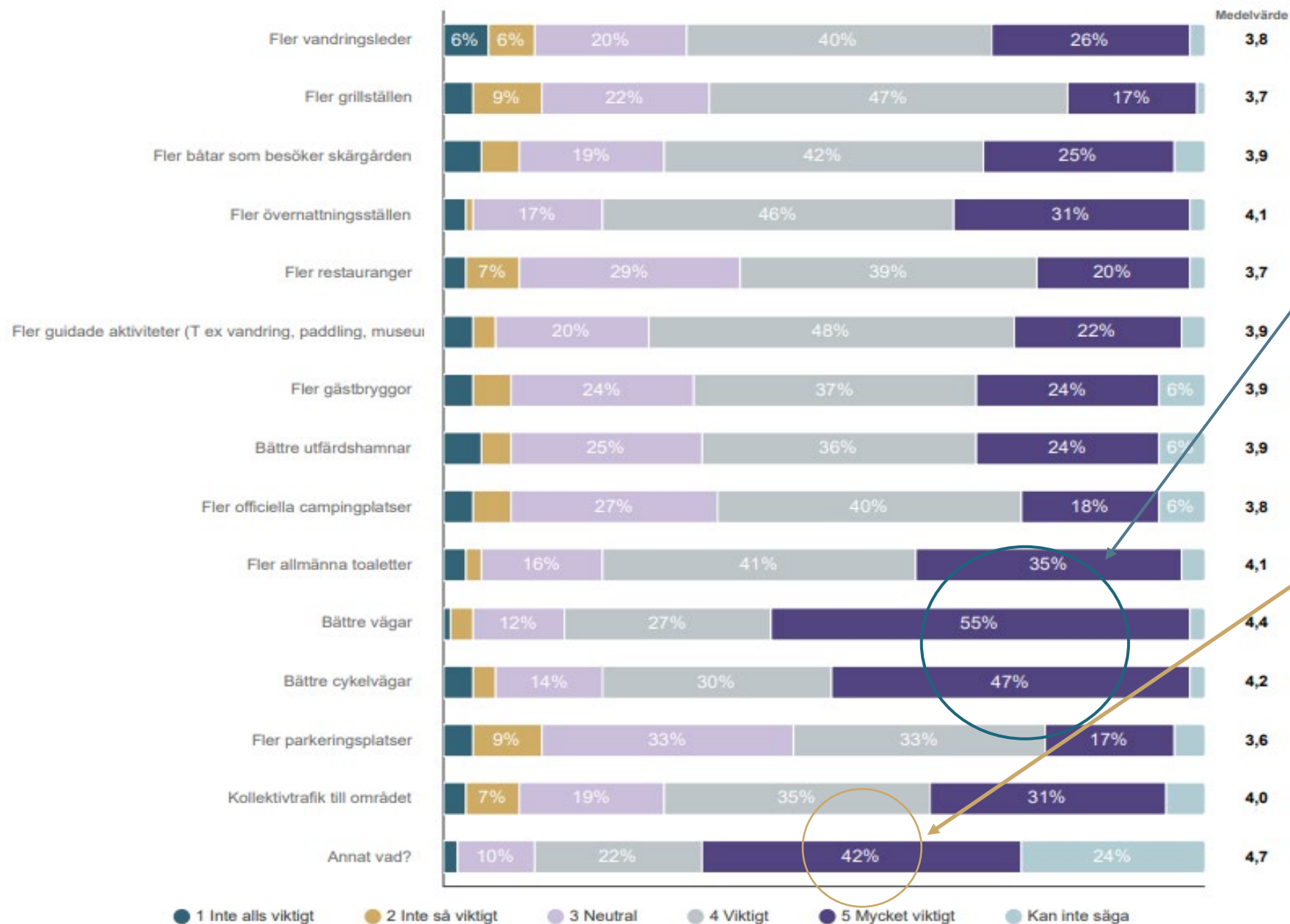

- En majoritet av respondenterna upplever att kollektivtrafiken till och i världsarvet är **mycket dålig** (48%) eller **ganska dålig** (39%)

Vad tycker du kunde utvecklas för att området som hör till världsarvet Kvarkens skärgård skulle bli mera attraktivt för besökare?

Antal svar: 374

Vad tycker du kunde utvecklas för att världsarvet Kvarkens skärgård skulle bli mera attraktivt för besökare?

Enligt svaren är bättre vägar och cykelvägar samt offentliga toaletter de viktigaste utvecklingsområdena när man vill skapa en attraktiv besöksdestination.

Respondenternas egna idéer om viktiga utvecklingsområden är listade på följande slide.

Respondenternas egna idéer om viktiga utvecklingsområden för att området som hör till världsarvet Kvarkens skärgård skulle bli mera attraktivt för besökare. Som exempel gavs i huvuddrag fyra teman:

Service, infrastruktur och tillgänglighet

- Mer låne-/hyrescyklar
- Iisää julkisia saunoja ja talviuintipaikkoja
- Mera inva-parkeringsplatser och utsiktsställen för dom som inte kan vandra så långt
- Regelbundna busslinjer hit. (Förutom skolbussen typ)

Upplevelser, evenemang och turistinnehåll

- Initiativ för att skärgårdens föreningar utvecklar tjänster för turismen
- Tapahtumia
- Guidade vandringar/båtturer i skärgården
- Mer upplevelseturism

Kommunikation och turismsamordning

- Informationstavlor
- Tillgängligt till stränder o utsikt
- Bättre info för besökare online och på plats
- Mera turbussar från Vasa, speciellt sommartid, 1a Maj till 30e September

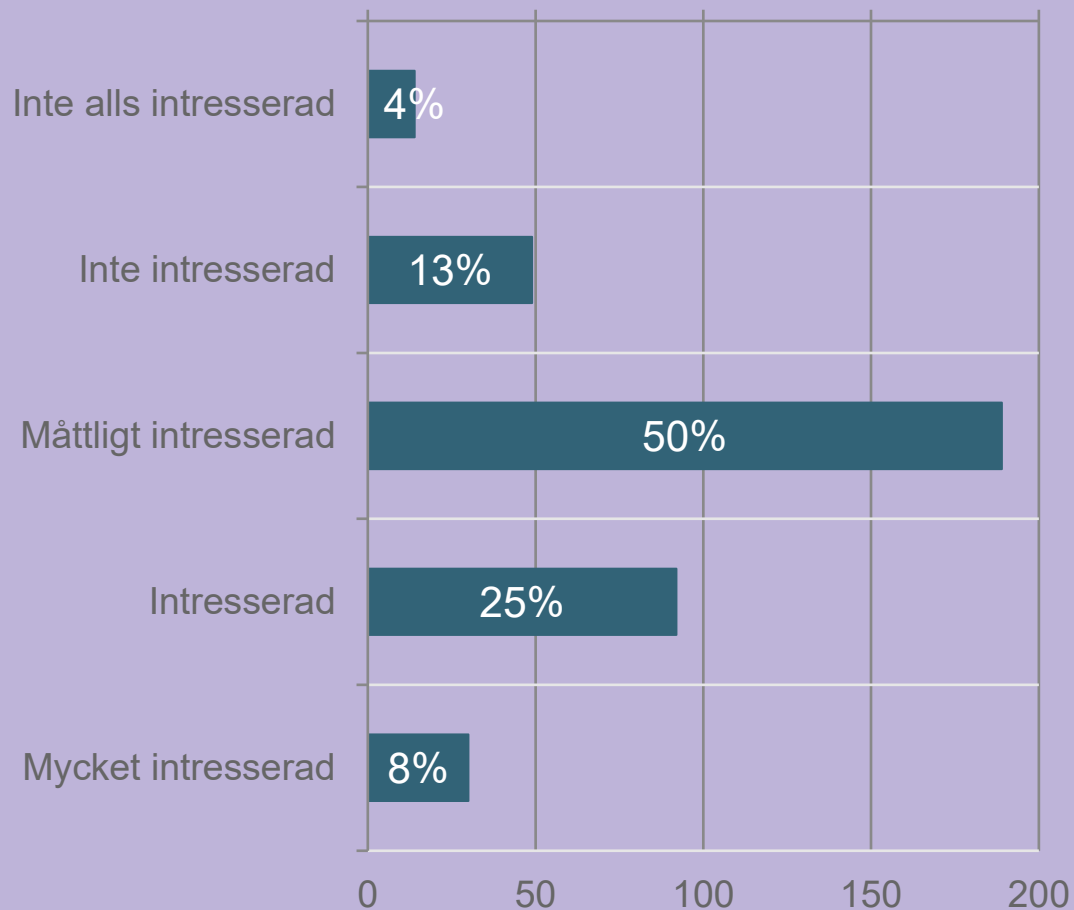
Lokal delaktighet och områdets identitet

- Engagemang från fast befolkning
- Lyfta fram lokalbefolkningen och kulturmiljön
- Lokala guider
- Initiativ för att skärgårdens föreningar utvecklar tjänster för turismen

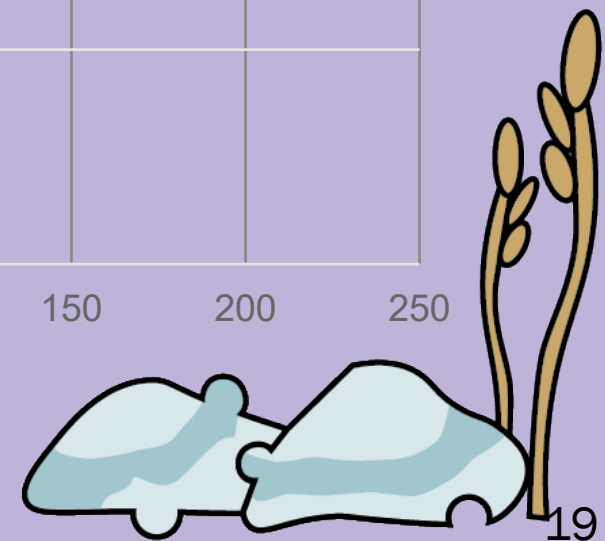
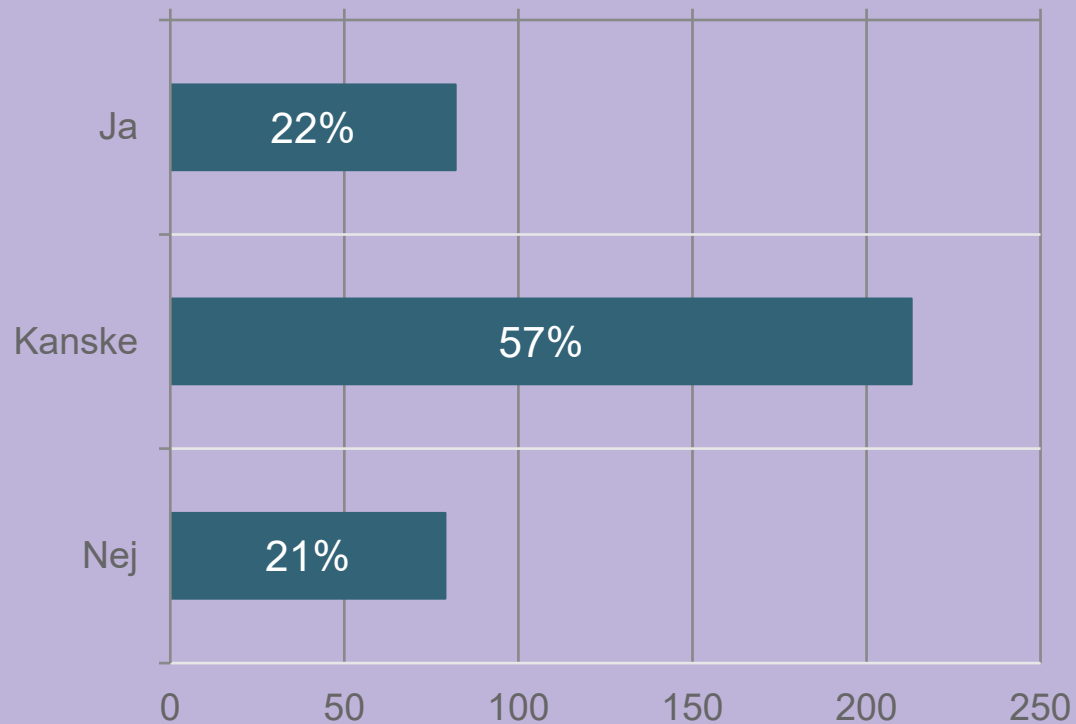
Lokala möjligheter till påverkan och engagemang i världsarvet

Intresse för att påverka och delta i utvecklingen

Hur intresserad är du att vara med och påverka utvecklingen i världsarvet?

Om det skulle ordnas ett möte där lokalinvånare skulle träffas och diskutera utvecklingen av världsarvet Kvarkens skärgård, skulle du delta?

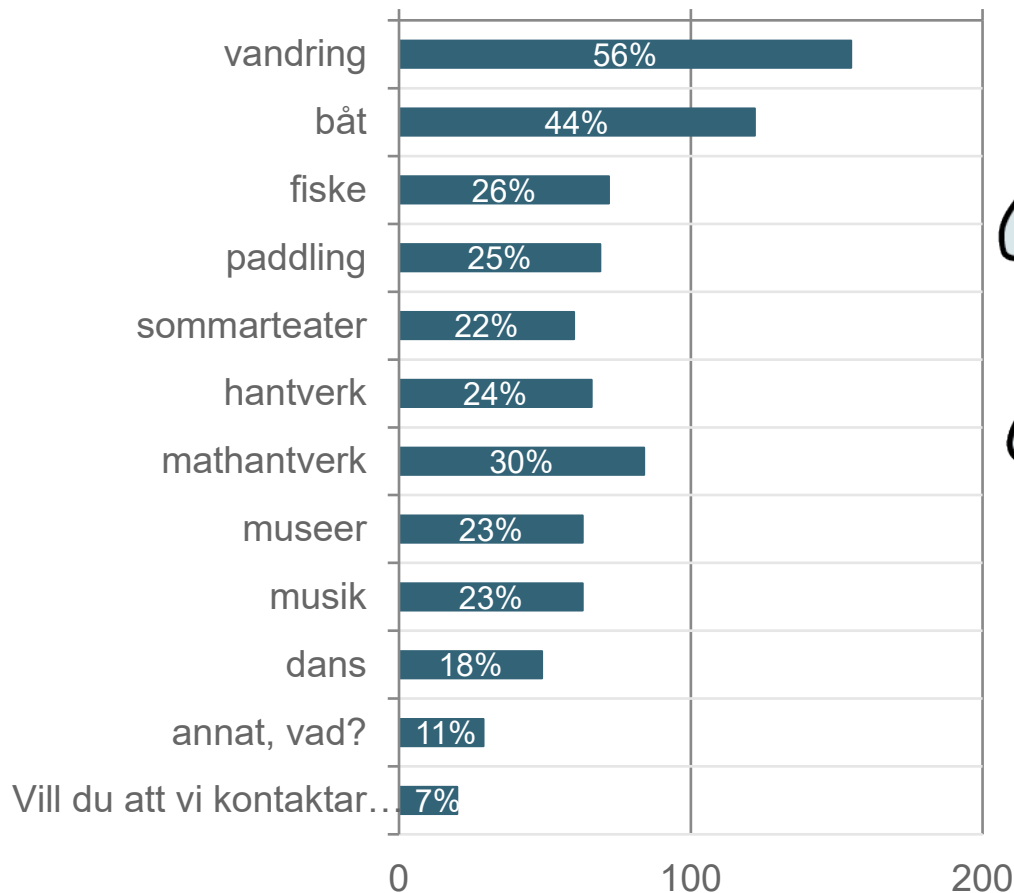

Diskussionen kan fortsätta...

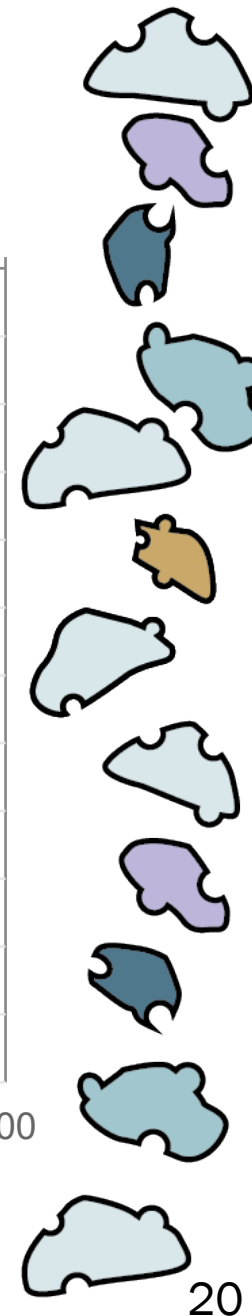
Om det skulle utvecklas mera aktiviteter för besökare, skulle du vara intresserad av att vara med och diskutera utveckling kring...(Du kan välja flera)

Antal svar: 276, Valda alternativ: 852

- Respondenterna är intresserade av de föreslagna aktiviteterna, särskilt vandring, båtliv och mathantverk
- De som svarade 'annat' nämnde utvecklingsbehov som bl.a. tillgänglighet, information och skyltning, ringvägen Björkö-Vistan, vägätgärder, regelbundna busslinjer till området samt evenemang och övernattningsmöjligheter.

Hur väl känner du till världsarvet Kvarkens skärgård?

Antal svar: 374

Jag känner till det mycket väl och kan berätta om det

32%

Jag känner till det väl men kan inte berätta så mycket om det

45%

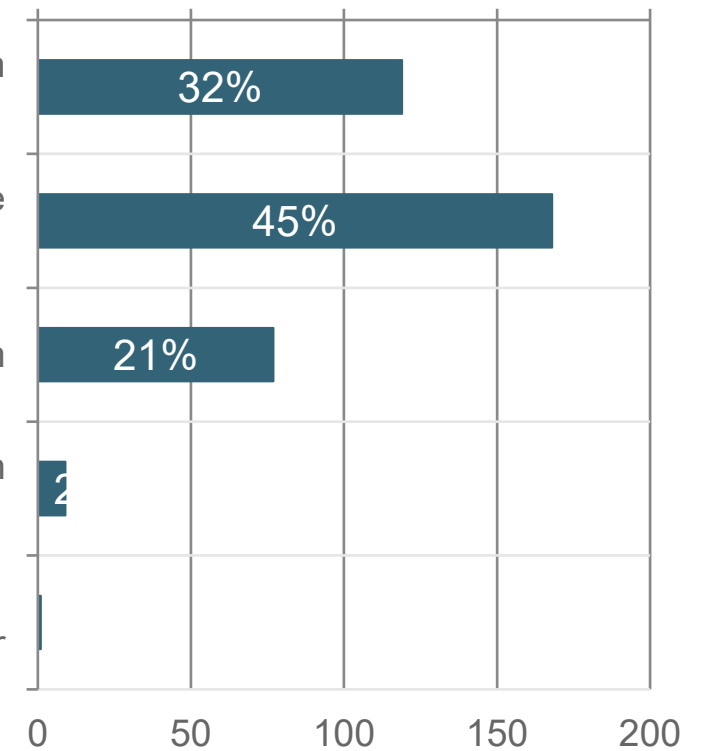
Jag känner till det, jag vet att det finns men kan inte berätta mera om det

21%

Jag känner inte så bra till det och kan inte heller berätta något om det

2%

Jag har ingen aning om vad världsarv Kvarkens skärgård är

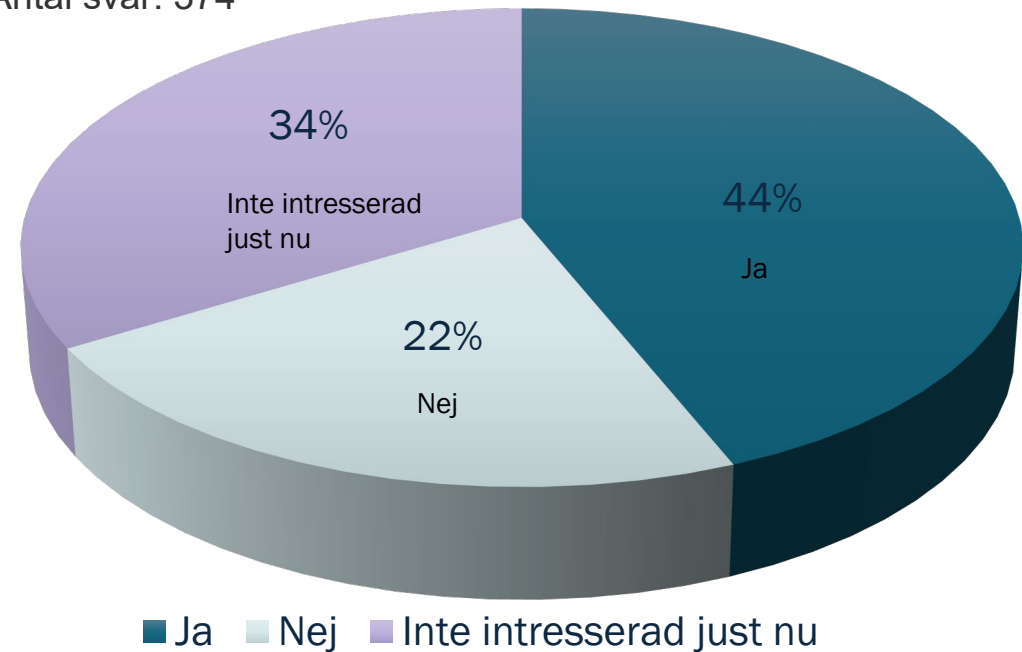

- Nästan hälften av de svarande (45%) känner till det väl men kan inte berätta mycket om det

Skulle du vilja lära dig mera om varför Kvarkens skärgård är ett världsarv?

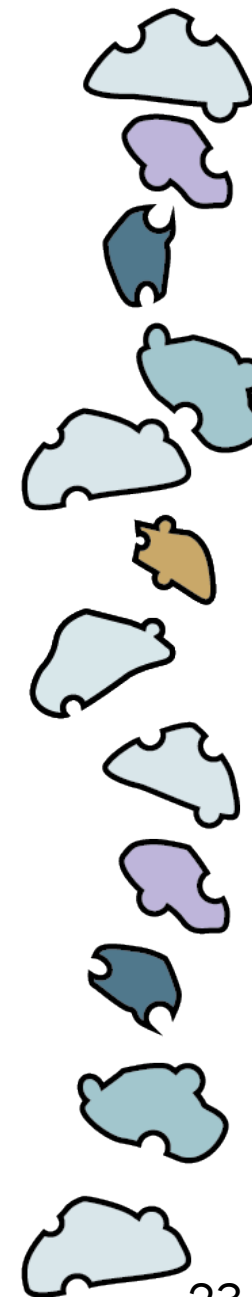
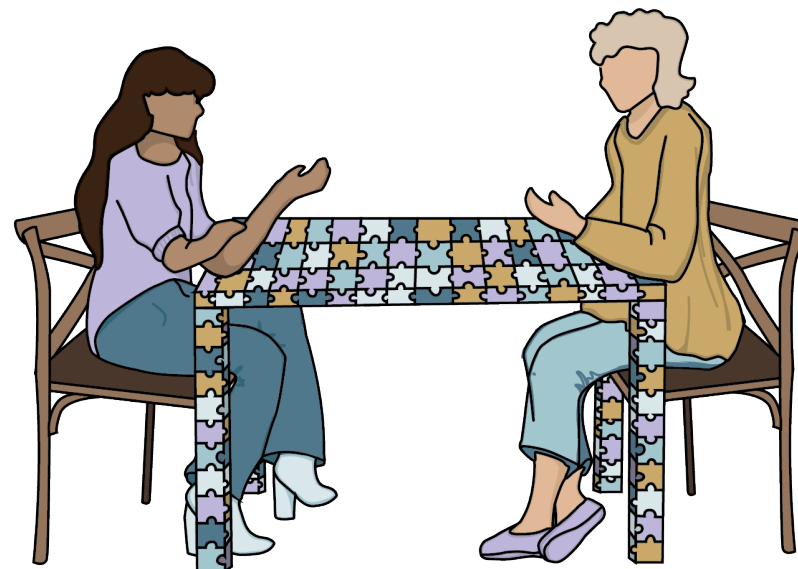
Antal svar: 374

- 44 % av respondenterna vill lära sig mer om Kvarkens skärgårds världsarv, medan resten antingen inte är intresserade eller inte är intresserade just nu.
- På Höga Kusten ville 88,5 % av de som inte tidigare kände till världsarvet veta mer om varför Höga Kusten är ett världsarv.

Turismutveckling i världsarvet Kvarkens skärgård

- 🧩 Det finns utrymme för fler turister
- 🧩 Utvecklingen måste vara hållbar i alla dess dimensioner (ekologisk, social och ekonomisk)
- 🧩 Det finns potential till ett större samhällsengagemang, ett intresse bland lokalbefolkningen att delta i turismutvecklingen
- 🧩 Samhällsengagemanget bör aktiveras och koordineras

Kontaktuppgifter

Svenska handelshögskolan

Annika Pollari

annika.pollari@hanken.fi

Peter Björk

peter.bjork@hanken.fi

Undersökningen genomfördes inom Kvarken-Be my guest!-projektet av Svenska handelshögskolan, som har beviljats EU:s landsbygdsfinansiering av NTM-centralen.

Mer information om projektet:

<https://www.hanken.fi/en/departments-centres/departments-marketing/research-centers/research-projects/kvarken-be-my-guest>

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

